

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมเนาะ เราหนีโลกร้อนนะ ว่าโลกร้อน.. ทุกคนว่าโลกร้อน ถึงหา
ความร่มเย็น หลบจากโลกจะไปสู่ธรรม.. แล้วหลบจากโลกไปสู่ธรรมแล้วมันเย็นจริงไหม
ล่ะ โลกมันร้อนใช่ไหม เราอยู่กับโลก เกิดมากับโลก กระแสของโลกเห็นไหม กระแสของ
สังคม

เราเกิดมาในโลกเราหลบโลกไม่ได้หรอก.. เราหลบมนุษย์ไม่ได้..

เราจะหนีเข้าไปอยู่ป่า เราก็คือมนุษย์ เราจะเจอตัวเราเอง เรานี้จะเจอเราเอง เวลาอยู่
กับสังคม เราบอกสังคมมีแต่ปัญหา ทุกคนมีปัญหา แต่พอเราไปอยู่ในป่าคนเดียว เราคน
เดียวก็น่ามีปัญหา.. ปัญหาของเรา ปัญหาความคิดของเรา ปัญหากิเลสของเรานี้มันเหยียบย่ำ
เราเราหลบโลกไม่ได้หรอก “โลกก็คือโลก.. ธรรมก็คือธรรม”

แต่ถ้ามีโลก เราเอาโลกแสวงหา เอาโลกประพฤติปฏิบัติ โลกนั้นจะเป็นธรรม
หัวใจของเรานี้จะเป็นธรรม

ถ้าหัวใจของเราเป็นธรรมขึ้นมา เราอยู่ที่ไหน อยู่กับความร้อนขนาดไหน มันก็พออยู่
ได้นะ แต่ถ้าเป็นความจริง ถ้าเป็นธรรมแท้ๆ มันอยู่ของมันได้ แต่ถ้าเราอยู่กับโลกเห็นไหม
เราต้องอาศัย เราเกิดมากับโลกนะ

คูลี ในทางอาชีพ คนเราต้องแสวงหาโอกาส เขาเข้าไปกรุงเทพกันเพื่อไปแสวงหา
โอกาส ไปหาตำแหน่งหน้าที่การงานกันก็แสวงหาโอกาสเห็นไหม นี่ โอกาสของการมีงาน
ทำ มีงานทำมาเพื่อสิ่งใด มีงานทำมาก็เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต เวลาเราแสวงหาที่อยู่อาศัยของเรา
เราก็ต้องหาที่มีความสะดวกสบายของเราเห็นไหม นี่ เรื่องของโลก

แล้วเรื่องของธรรมละ! ในเมื่อเรามีความจำเป็นอย่างนั้น ถ้ามีความจำเป็นอย่างนั้น สิ่งที่เราเรียกร้องได้ตามสิทธิของเราแล้วมันไม่ได้ ในเมื่อสังคม ในเมื่อสิทธิของคนอื่นกับสิทธิของเรา ในเมื่อเราอยู่ในสังคมแล้วนี้ สิทธิของแต่ละบุคคลเราก็ต้องเคารพสิทธิของเขา

ถ้าเคารพสิทธิของเขา ถ้ามันมีความคิดเห็นอย่างนี้ มันมีปัญหาเห็นไหม ปัญหามีความรู้สึกอย่างนี้ มันบังคับใจเราใจ ไม่ให้ใจเรามันคืนรนเอาแต่ใจมัน มันจะเอาแต่ใจมัน มันจะเอาแต่ความพอใจของมัน มันบอกมันมีสิทธิ มันมีหน้าที่ของมัน มันจะเรียกร้องสิทธิของมัน เรียกร้องสิทธิตามแต่ค้นหาความทะยานอยากของตัวเอง แล้วมันเป็นความจริงใหม่ละ

นี่เห็นไหม โลกมันร้อน.. พอโลกมันร้อนเราก็อยู่กับความร้อน แล้วเราบอกเราสละโลก เราจะไปหาความร่มเย็นเป็นสุข เราจะสละโลกไปอยู่ในทางประพฤติกฎปฏิบัติ มันก็เรียกร้องเหมือนกัน มันก็เรียกร้อง.. มันต้องการความสงบ ต้องไม่ให้มีใครมาทวงเราเลย เราจะอยู่ของเราโดยที่ไม่ต้องให้ใครมาแต่ต้องเราเลย เอาที่ไหนละ..

มันก็มีเหมือนกัน พอมีเหมือนกันเห็นไหม เราหลบโลก เราว่าหลบโลก เราก็ทิ้งโลกเลยแล้วไปอยู่กับธรรม เราทิ้งโลก เราอยู่กับโลกนี้แหละ เวลาประพฤติกฎปฏิบัติมันก็ร่างกายของเรานี้แหละ แล้วก็ในหัวใจของเรานี้แหละ นี่โลกกับธรรมอยู่ด้วยกัน มีดกับสว่างอยู่ด้วยกัน ที่ไหนมันมีความมืด พอจุดไฟขึ้นมาที่นั่นจะมีแสงสว่าง

หัวใจเรามืดบอด มืดบอดเพราะอะไร เพราะธรรมะต้องตะกายดาว.. ธรรมะต้องตะกายดาวจึงจะได้ธรรมะนั้นมา ธรรมะนั้นอยู่กลางหัวใจ มันไม่ต้องตะกายดาวหรอก มันมีสติขึ้นมา นั่นนะ มันยังคิดได้

สิ่งที่มีสติยังคิดขึ้นมาเห็นไหม เรามีสติยังคิดกันแล้ว มันก็เหมือนขอนไม้ บอกถือศีล ๕.. ถือศีล ๕ ทุกคนมีคุณธรรมๆ ..

ขอนไม้มันมีศีลดีกว่าเรานะ ขอนไม้มีประโยชน์ด้วย เพราะมันมีตัวแมลงไปอาศัย มันอยู่ ขอนไม้มันไม่ได้ทำอะไรใครเลย

นี่บอกถือศีล ๕ .. ศีล ๕ แล้วกรรม ๕ ละ ไม่ฆ่าสัตว์ เราเมตตาเขาใหม่ ไม่ฆ่าสัตว์ แล้วเราดูแลเขาใหม่.. ไม่ให้ลัทธิทรัพย์ ของๆ เขาตกหล่นเราเก็บไปให้เขาบ้างใหม่.. ของเราๆ รักษาใหม่ .. มีศีลต้องมีกรรม ..

มีแต่ศีลทุกคนก็แสวงหาผลประโยชน์ ทุกคนแสวงหาบุญกุศล แต่บาปอกุศลไม่ได้คิดถึงมัน บาปอกุศล นี้เวลามันคิดขึ้นมาเห็นใหม่ กุศล.. อกุศล.. เวลาเกิดอกุศลเข้ามาในหัวใจละ อกุศลมันเกิดขึ้นมาจากไหนละ! อกุศลไม่ต้องไปแสวงหา มันเกิดขึ้นมาได้ตลอดเวลา

หญ้าไม่มีใครต้องการเลย เวลาทำไร่ไถนาเห็นใหม่..? เขาต้องถากหญ้า ต้องพรวนดิน เพราะไม่ต้องการให้หญ้ามันขึ้น นี่เหมือนกัน อกุศลมันเกิดเหมือนหญ้า มันเกิดได้ตลอดเวลาเลย แล้วกุศลละ! ข้าวเวลารักษาขนาดไหน เราใช้สารเคมีดูแลรักษาพวกแมลงเพื่อให้มันแข็งแรงขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน “หน่อของพุทธรະ” ละ ความคิดที่เป็นคุณงามความดีละ! ความคิดที่เป็นคุณงามความดีคิดขึ้นมาเห็นใหม่? นี่เป็นคนโง่ โลกเขาบอกว่าเขาฉลาด เขามีปัญญา เขาแสวงหาเขาได้ประโยชน์ของเขา

ไอ้พวกมีคุณธรรม ไอ้คนโง่! ไอ้คนโง่! มันโง่กับกิเลสไง! โง่กับค้นหาความทะยานอยาก แต่มันฉลาดกับตัวมันเองไง ฉลาดกับตัวมันเองนี้ มันไม่ทำความชั่ว มันไม่เอาเปรียบใคร มันเป็นผู้เสียสละ มันให้โอกาสคนอื่น แล้วมันจะได้ตัวมันเองขึ้นมาเห็นใหม่? นี่มันเสียสละเพื่อคนอื่น เขาว่ามันโง่! ว่ามันโง่! โลกเขาว่ามันโง่นะ

หลวงตาจะพูดประจำว่า “ถ้าพูดถึงความโง่ทางโลก ท่านโง่ที่สุดเลย เพราะท่านไม่แสวงหาผลประโยชน์กับใครเลย” แต่ท่านว่าโง่ ถ้าโลกเขาแสวงหากัน โลกเขาต้องการซึ่งดีซึ่งเด่นกัน แต่เราเป็นผู้โง่เห็นใหม่ เป็นผู้โง่เราไม่ต้องการ เราต้องการชนะใจเรา

นี่หลบมาสู่ธรรม อยู่กับโลกนี้แหละ อยู่กับเขานี้แหละ ถ้าเรามีสติปัญญาเราเห็นเขา นะ เราเหมือนผู้ใหญ่เลย เห็นเด็กมันเล่นกันใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เห็นเขาแสวงหากัน เห็นเขาช่วงชิงกัน ถ้าเรามีสติปัญญา เราขึ้นดูด้วยความเศร้าใจนะ คุณสิ มันตื่นว้าวตื่นควายใจ เวลาคนตื่นทองกันมันแสวงหาของมัน มันลักมันแสวงหาของมัน มันทำลาย มันเหยียบย้ำกัน

คุณสิ เวลาเขาทะเลาะจาดกันนะ นี่แกลไปเอาสิ่งที่เขาทำบุญกันนะ ไปเหยียบกันตายนะ มันเหยียบกันตายเพราะอะไร เพราะมันคั่นรณ

นี่ก็เหมือนกัน พอเราไปเห็นเป็นรูปธรรม เราก็มันเห็นเหมือนกัน แต่เวลาความคิดล่ะ เวลากระแสความคิดที่มันโหมพัดกระหน่ำมาล่ะ ทำไมเราไม่เห็นล่ะ.. เพราะขาดสติ

ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมาเห็นไหม? ใจ่ความคิดที่มันโหมกระหน่ำในหัวใจเรานั้นนะ ถ้าเรามีสติปัญญายับยั้งมันเห็นไหม? อยู่กับโลก.. ธรรมเกิดแล้ว ธรรมเกิด.. มีสติปัญญา พอมีสติปัญญาขึ้นมาเรายังคิดได้

พอยังความคิดได้เห็นไหม.. นี่เป็นโลกีย์ปัญญา เป็นปัญญาแค่เอาตัวเราไว้ในอำนาจของเราเท่านั้นเอง แล้วถ้าโลกุตตรธรรมล่ะ.. โลกุตตรธรรมต้องเอาจิตสงบเข้ามาก่อน จิตมันสงบเข้ามาก่อน คนเขาจะให้ยานะ คนเขาจะให้ม้าเกลือ คนเขาจะฉีดยา เขานิดที่ไหนล่ะ! เขานิดที่กล้ามเนื้อของคนนะ มันถึงจะเข้าไปในร่างกายคนได้

นี่ก็เหมือนกัน โอ้.. จิตนี้เป็นนามธรรม พอเป็นนามธรรมเห็นไหม? มีสติ มีความเข้าใจมัน.. ก็จบ มันก็อากาศ

ขอนไม้่นะ ขอนไม้มันยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นะ พวกแมลงมันได้อยู่อาศัยของมัน ขอนไม้เป็นสิ่งที่เกิดชีวิตได้

แต่หัวใจของคนทำให้เกิดกิเลส พอเกิดขึ้นมาเป็นอกุศลทั้งนั้นเลย แล้วถ้าจิตมันไม่สงบขึ้นมา มันไม่รู้จักตัวมันเองขึ้นมา มันจะไปแก้ไขตรงไหนล่ะ! นี่เห็นไหมโลกกับธรรม

โลกกับธรรม! โลกกับธรรมนะ.. โลกกับธรรมไปหาที่ไหน หาได้ในหัวใจของมนุษย์ หาได้ในความรู้สึกนั้น.... ดีหรือชั่ว ..

ถ้าดีหรือชั่วมันเป็นโลกียปัญญา เป็นดีหรือชั่วแบบโลกๆ คุณติ คุณดีๆ มันทำงาน เห็นไหม..? มันเอาอะไรมาให้พ่อแม่ของมัน.. พ่อแม่ต้องคบบมือให้มันนะ มันบอกนี่สุดยอด งานของเด็กแล้ว นี่งานของโลกๆ เขา สุดยอดของงานการดำรงชีวิต สุดยอดของงานการ เสียสละเป็นเรื่องของท่าน

ท่าน ศील ภาวนา ถ้าเรามีการภาวนาของเราขึ้นมาล่ะ ถ้ามีการภาวนา แล้วภาวนาเรื่อง อะไร ทุกคนภาวนาไปถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เดี๋ยวจะเป็นบ้า เดี่ยวจะเสียดิ เวลามันเสียดิ เพราะความโลภบีบคั้นมันไม่พูดเลย คนเราโรคเครียดมันบีบคั้นตัวเอง มันไม่เคยตำหนิเลยนะ แต่พอพยายามทำดีขึ้นมา มันบอกว่าเดี๋ยวจะบ้า.. เดี่ยวจะเสียดิ.. มันตำหนิไปหมดเลย นี่กิเลสเห็นไหม?

หญิงมันไม่มีประโยชน์กับใครเลย มันปกคลุมพืชพรรณธัญญาหารไม่ให้ออกงาม ด้วย คุณงามความดีของเราที่จะเกิดขึ้นมานี้ ไอ้พวกอวิชา ไอ้พวกตัดทอนความทะยานอยาก มันปกคลุมมันไม่ให้เกิดขึ้นมาเลย

ถ้ามันจะดีจะชั่วก็ต้องพิสูจน์ ถ้าไม่ได้กินอาหารเราดำรงชีวิตไม่ได้นะ เราจะดำรงชีวิตได้เพราะอาหาร ในวิญญูะ.. อาหาร ๔ กวฬิงการาหาร วิญญูณาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร

การดำรงชีวิตอยู่ ต้องดำรงด้วยอาหาร การจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาต้องมีมรรค ต้องมีญาณ ต้องมีการกระทำ ต้องมีกิจจญาณ ต้องมีการกระทำ ไอ้นี้พอการกระทำมาเป็น กิเลส พอมีสิ่งใดขึ้นมาต้องการขวนขวาย

ทางโลก ในการทำธุรกิจการค้าเราต้องขวนขวาย แต่ขวนขวายถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมหมายถึงว่ามันเป็นสัจจะ มันเป็นสุจริต นั่นเขาเรียกเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม เพราะคนเกิดมาเป็นธรรมเห็นไหม? ไม่ใช่ว่าเรื่องเป็นโลก ทุกอย่างจะเป็นโทษไปหมดเลย ทุกอย่างมันมีคุณและโทษในตัวของมันเอง

ถ้าคนฉลาดใช้ ใช้สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเราจะเป็นประโยชน์กับเรา เราเกิดมาแล้ว
คูสิ บอกโลกเขาเป็นโลกๆ กัน ถ้าเป็นโลกนั้นพระไม่ต้องกินข้าว พระไม่ต้องบิณฑบาต
พระไม่ต้องหาอะไรมาเพื่อดำรงชีวิตเลย เป็นไปได้ไหมล่ะ.. มันเป็นไปได้!

หาอะไรมาดำรงชีวิตเรา.. หามาเพื่อดำรงชีวิต ไม่ได้หามาเพื่อศักดิ์ศรี เพื่อกาม เพื่อ
เกียรติ แต่เพื่อดำรงชีวิต

แต่โลกนี้เพื่อกาม เพื่อเกียรติ ต้องมีเกียรตินะ.. ไม่มีเกียรติกินไม่ลง ต้องมีเกียรติ มี
ศักดิ์ศรีของมัน

นี่ไง! กิเลสเป็นตรงนั้น แต่ถ้าดำรงชีวิต.. ไม่ใช่! เพราะอะไร.. เพราะสิ่งมีชีวิตต้อง
อยู่ด้วยอาหาร นี่เหมือนกัน สิ่งที่ยังดำรงชีวิตด้วยอาหาร แล้วมรรคญาณล่ะ แล้วสิ่งที่ชำระ
กิเลสล่ะ นี่! สิ่งนี้ดำรงชีวิตนี้ วิญญาณาหาร

คูสิ ดูแบบว่าสัมมาอาชีวะ สัมมาอาชีวะนะ โอ๊ย.. ทุกคนเป็นคนดีหมดเลยนะ
ประกอบสัมมาอาชีวะ อันนี้มันหาเลี้ยงปาก.. แล้วหาเลี้ยงใจล่ะ หาเลี้ยงใจที่ไหน
สัมมาอาชีวะ นี่หาเลี้ยงปากนะ.. ทรัพย์สินเงินทองนี่หามาเลี้ยงปากนะ.. หามาเลี้ยงร่างกายนะ
.. แต่หัวใจล่ะ.. หัวใจนี้สติ

“ศีลธรรมเป็นอาหารของใจ” ถ้าใจมันได้ดื่มได้กินนะ คูสิ เรามีแต่คุณงามความดี
เราทำแต่บุญกุศลของเราเราจะเข้าสังคมไหนก็ได้สินะ พวกเรานี่ศีลบริสุทธิ์ แล้วมีวุฒิภาวะ
ในหัวใจ สังคมไหนบ้างเราไม่กล้าเข้าไป แต่ถ้ามือเรามีแต่เป็อนเลือด ในหัวใจเรามีแต่
อกุศล เรากล้าไปสู้หน้าใคร เราไม่กล้าสู้หน้าใครเลย

แต่ถ้าในหัวใจเราสะอาดบริสุทธิ์เห็นไหม? เราทำเพื่อผลประโยชน์ แม้มันไม่ตรงกับ
กาลเทศะ คำว่ากาลเทศะเหมือนเด็ก เด็กต้องการทำตามความเห็นของมัน ผู้ใหญ่เวลาเขา
ขาดแคลนสิ่งใด เราทำคุณงามความดี แต่เราไม่รู้กาลเทศะ คือเขาต้องการสิ่งใดเราไม่รู้

เขาขาดแคลนอะไร เขาต้องการสิ่งใดเราไม่รู้ไม่ได้หรอก เพราะคนเราจืดนิสัย เราให้สิ่งที่ดีกับเขา แต่ว่าวุฒิภาวะเขาไม่ถึง เขาว่าเราให้สิ่งที่เลวร้ายกับเขา นี่เราไปทำบุญกุศลกับใคร เราไปทำประโยชน์กับใคร เขาหาว่าเราทำโทษให้เขาซะ

เห็นไหมสิ่งที่ไม่รู้นี่ไง เราปรารถนาดีกับทุกๆ คน แล้วทุกๆ คนก็บอกคนๆ นี้เลวคนๆ นี้เอารัดเอาเปรียบ เอารัดเอาเปรียบอย่างไร เพราะความเห็นของเขา สิ่งนี้เราไม่รู้ไม่ได้

ฉะนั้น กาลเทศะมันไม่ใช่กาล ไม่ใช่เทศะ ทำไปมันไม่เป็นประโยชน์เห็นไหม เราจะบอกว่า คนทำบุญ.. ทุกคนทำบุญหมดเลย สร้างบุญมหาศาลเลย ทำไม่มีแต่ความทุกข์ยากล่ะ ทำบุญกับใครล่ะ..

เห็นเสียมันหิวอาหาร ไปให้อาหารมันสิ มันจะกินคนให้เลยนี่ นี่ทำบุญกับเสื่อใจโหย..บุญกุศลๆ เห็นเสียมันหิวใช้ไหม เอาอาหารไปให้มัน มันไม่กินอาหารหรอก มันจะกินคนให้มัน

นี่ไง กาลเทศะที่ไม่สมควรเราก็จะไม่ได้ประโยชน์ เราก็มีปัญญาสิ จะทำอะไรให้เป็นประโยชน์ เห็นไหม นี่เราเสียสละของเรา เราเสียสละเราก็รู้ของเรา

แล้วความตระหนี่ในหัวใจของเรา มันขัดแย้งทั้งนั้นล่ะ วัตถุที่แสวงหามานะ ทุกคนก็ต้องรักก็ต้องสงวนเป็นของเราทั้งนั้นล่ะ แต่การเสียสละออกไปเป็นวัตถุ คำว่า “วัตถุ” มันเป็นเรื่องแสดงน้ำใจ น้ำใจที่มันได้เสียสละ อาหารของมันเกิดขึ้น นี่บุญเราก็ไม่รู้จักบุญนะ

“บุญ” คือ ความรู้สึกของใจ.. คือ “อิมใจ” ใจที่มันมีความสุขของมัน มันมีการเสียสละของมัน มันทรงตัวของมัน

แต่ถ้ามันหิวกระหายเห็นไหม คุณสิ เราได้สมบัติวัตถุมหาศาลเลย แต่หัวใจแห่งผากหัวใจมีแต่ความเร่าร้อน แต่เรามีวัตถุมหาศาลเลย วัตถุอันนั้นเพื่อดำรงชีวิต เพื่อดำรงร่างกาย แต่หัวใจล่ะ อาหารของมันล่ะ นี่ไง โลกกับกรรม!

ทำไมเราถึงร้อนล่ะ? เราว่าหลบจากร้อน เราจะไปแสวงหาธรรม.. แสวงหาธรรม.. หลบจากร้อนเพื่อไปความร่มเย็น หลบจากร้อนมา.. มันก็เอาร้อนมา.. เอาไฟมาจุดไฟ.. เอาไฟมาจุดไฟ.. มันต้องมีสติดับไฟ ถ้ามีสติดับไฟขึ้นมาเห็นไหม? เราอยู่ได้ละ !

เวลาปัญญามันเริ่มหมุน เราจุดขยะ เราจุดสิ่งที่ป็นวัตถุ ถ้าจิตมันติดไฟแล้ว ไฟมันจะไหม้สิ่งที่ป็นเชื้อไฟหมดเลย จิตใจเราเริ่มตั้งสติ แล้วมีความคิดขึ้นมา พอมันเกิดรสชาติของธรรม พอมันเกิดมีความสงบระงับขึ้นในหัวใจ มันจะเกิดคุณธรรมขึ้นมา มันจะเผาผลาญ มันจะมีความเพียร ถ้ามีความเพียรไม่เกียจแล้ว ไม่เกียจความลำบากลำบากเลย ถ้าไฟมันติดขึ้นมาแล้ว มันไม่เกียจอะไรเลย มันจะเผาไหม้อย่างเดียวละ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราภาวนา เราเริ่มตั้งสติ เริ่มปัญญาของเรา ถ้าจิตมันป็นไปนะ มันไม่เกียจอะไรเลย แต่ถ้าเริ่มต้นยังภาวนาไม่ป็น มันเกียจไปทุกอย่างเลย มันลำบากไปหมดเลย อะไรก็ลำบาก..

แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันเผาผลาญขึ้นมา มันป็นประโยชน์ของมันเห็นไหม นี่โลกกับธรรม ! ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา.. หัวใจดวงเดียวนั้นละ.. หัวใจดวงนั้นละ เวลามันเป็นโลกป็นโลกนะ มันมองอะไรป็นโลก เอารัดเอาเปรียบเขาไปหมดเลย

พอมาเป็นธรรมนะ.. อะไรมันก็ยื่นให้เขาได้หมดเลย มันยื่นให้เขาได้หมดเลย แล้วมันเห็นคุณประโยชน์ของมัน นี่บุญมันเกิดเห็นใหม่ นี่โลกกับธรรม ! เรว่านั่นก็ป็นโลก เราจะทิ้งโลกมาเพื่อจะเอาความร่มเย็นป็นสุข

ความร่มเย็นป็นสุขมันเกิดจากเรา เกิดจากสติปัญญา อาศัยสภาวะแวดล้อม อาศัยอวาสที่อยู่ของผู้มีศีล เราอยู่ของเรานี้ มันอยู่ในโลกเห็นไหม? มันก็กระทบกระทั่งเหมือนกัน ก็อาศัยสถานที่ มีครูมีอาจารย์มากอยชี้นำ หมู่คณะป็นคนชี้นำ

เวลาเขาปฏิบัติกัน เขาเดินจงกรม นั่งสมาธิกัน.. เรามานั่งคุยกันเราอายุเขาใหม่ สภาพแวดล้อมมันบังคับเรา เขาเดินจงกรม เราก็เดินจงกรม.. เขานั่งสมาธิ เราก็ั่งสมาธิ

เขาเดินจงกรมนั่งสมาธิกัน ไอนั่นนั่งคุยกันลั่นเลย ไปทำลายเขานะ เขาต้องการความสงบ
เอ็งหลบร้อนมาแล้วเอาไฟมาเผาเขาทำไม..

แต่ถ้าเห็นเขาเดินจงกรม เราก็เดินจงกรมบ้าง เห็นเขาภาวนา เราก็ภาวนากับเขาเห็น
ใหม่ นี่จากไม่เป็น.. มันก็จะเป็นอย่างนี้มา นี่เราอาศัยสถานที่ อาศัยสิ่งนี้เห็นใหม่ คบบัณฑิต
ถ้าเราคบคนพาล จากพาลข้างนอกนะ เพื่อนถ้ามันพาล มันก็จะพาเราไปสู่ทางลุ่มจม ถ้า
เพื่อนดีจะพาเราไปสู่ที่ดี

ความคิดที่ดี จิตเห็นใหม่? จิตมันเป็นพลังงาน คบกับความคิด มันคบเพื่อน คบ
เป็นธรรม คบบัณฑิต บัณฑิตในหัวใจมันคิดแต่สิ่งดีๆ ถ้ามันคบเพื่อนพาลนะ มันจะพาไป
สิ่งที่เลวร้าย เห็นใหม่บัณฑิตนอก บัณฑิตใน

“อเสวนา จ พาลานํ” อเสวนาคือคนชั่ว แล้วความคิดชั่วของเรานี้ น่าเกลียดมาก
ความคิดชั่วในใจน่าเกลียดมาก อย่าไปคบมัน ทำลายมัน เพื่อประโยชน์กับเรานะ

หนีร้อนมาพึ่งเย็น โลกมันเป็นของร้อน เราต้องพึ่งเย็น แต่เราไปอาศัยวัตถุ อาศัย
สิ่งแวดล้อมข้างนอก เราไปว่าสิ่งนั้นร่มเย็น สิ่งนั้นเป็นทุกข์ แต่ทำไมเราไม่ดูในใจเรา ถ้าใจ
เรารู้ว่าร้อน แล้วเปลี่ยนแปลงมัน พัฒนามัน จนเป็นความร่มเย็น เราจะเห็นเอง .. หนีร้อน
มาพึ่งเย็น.. เอวัง

